

NOTA LOKALE HEFFINGEN GEMEENTE NOORDENVELD

(vastgesteld bij raadsbesluit van 28 oktober 2009, RV09.0516)

Inhoudsopgave

1. Samenvatting
2. Inleiding
3. De samenstelling van het pakket aan gemeentelijke heffingen
4. De kostendekkendheid van de heffingen
5. Het tarievenbeleid
6. De lokale lastendruk
7. Het kwijtscheldingsbeleid
8. De invordering

1. Samenvatting

De nota geeft een overzicht van de verschillende belastingen, rechten en leges in Noordenveld. Het aandeel van deze heffingen in de totale inkomsten van de gemeente bedraagt 17%. De verschillende heffingen worden in hoofdstuk drie uitgebreid belicht. Een belangrijke ontwikkeling is de invoering van de rioolheffing met ingang van 2010 ter vervanging van het huidige rioolrecht.

In hoofdstuk vier is de kostendekkendheid van de bestemmingsheffingen beschreven. In hoofdstuk vijf wordt het tarievenbeleid schematisch weergegeven aan de hand van het huidig beleid en de aspecten die een rol spelen bij het bepalen van de tarieven. Verder is aangegeven in hoeverre tariefdifferentiatie bij de verschillende heffingen een rol speelt.

De lokale lastendruk in hoofdstuk zes is berekend aan de hand van de onroerende zaakbelastingen, de afvalstoffenheffing en het rioolrecht. De gegevens zijn ontleend aan de Coelo atlas. Ook is een vergelijking van de tarieven en de woonlasten van deze heffingen met de andere Drentse gemeenten opgenomen. In vergelijking met andere gemeenten heeft Noordenveld een gemiddelde belastingdruk voor woningen.

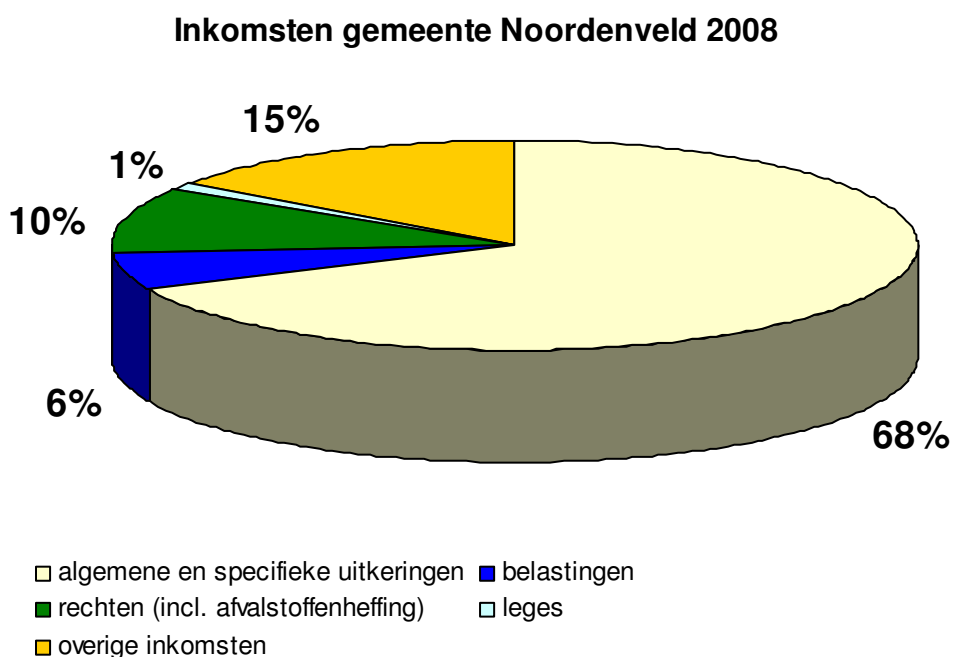
Het eind van het heffingstraject is het begin van het invorderingstraject. In hoofdstuk zeven komt het kwijtscheldingsbeleid aan de orde. Een beschrijving van de invordering is opgenomen in hoofdstuk acht. De deelname aan automatische incasso neemt nog steeds toe. Dit heeft een positief effect op de invorderingsmaatregelen.

2. Inleiding

Het doel van deze nota is het weergeven van de stand van zaken rond de gemeentelijke belastingen, rechten en leges en vloeit voort uit artikel 13 van de "Financiële verordening gemeente Noordenveld", die daarvoor een aantal verplichte onderwerpen noemt. Op grond van artikel 13 moet het College tenminste elke raadsperiode een "Nota lokale heffingen" aanbieden aan de Raad.

De nota dient volgens lid 1 van artikel 13 het kader weer te geven voor het beleid met betrekking tot de lokale heffingen. In de nota is een overzicht opgenomen van het eigen gemeentelijk pakket aan heffingen. Verder komen de kostendekkendheid, het tarievenbeleid, de belastingdruk, kwijtscheldingsbeleid en invordering aan bod.

In 2008 is ongeveer 17% van de totale inkomsten van de gemeente afkomstig uit eigen belastingen, rechten en leges.

3. De samenstelling van het pakket aan gemeentelijke heffingen

In hoofdstuk XV van de Gemeentewet staan allerlei bepalingen over de gemeentelijke belastingen. Het belangrijkste artikel in dat hoofdstuk is artikel 219. Dit artikel bepaalt dat de Gemeentewet een limitatieve opsomming geeft van belastingsoorten die gemeenten mogen heffen en dat het verboden is te heffen naar inkomen of vermogen. Gemeenten mogen dus volgens de letter van dit artikel geen inkomenspolitiek voeren, dat is voorbehouden aan het Rijk.

Daarnaast zijn de algemene beginselen van behoorlijk bestuur belangrijk bij de belastingheffing en dan met name het gelijkheidsbeginsel. Op grond van de wet en jurisprudentie moet er bij de belastingheffing objectief worden gehandeld.

Zoals hiervoor al gesteld, bevat de Gemeentewet een limitatieve opsomming van de belastingsoorten die gemeenten mogen heffen. In de onderstaande tabel is dat weergegeven. In de laatste kolom van de tabel ziet u wat Noordenveld aan heffingen heeft.

Artikel	Heffing	Gemeente Noordenveld
220 Gemeentewet	Onroerende zaakbelastingen (OZB)	Ja
221 Gemeentewet	Roerende woon- en bedrijfsruimtebelastingen	Nee
222 Gemeentewet	Baatbelasting	Ja
223 Gemeentewet	Forensenbelasting	Ja
224 Gemeentewet	Toeristenbelasting	Ja
225 Gemeentewet	Parkeerbelasting	Nee
226 Gemeentewet	Hondenbelasting	Ja
227 Gemeentewet	Reclamebelasting	Nee
228 Gemeentewet	Precariobelasting	Nee
228a Gemeentewet	Rioolheffing	Ja (miv 2010)
229 Gemeentewet	Rechten	
	- reinigingsrechten	Ja
	- lijkbezorgingrechten	Ja
	- rioolrechten	Ja
	- marktgelden	Ja
	- leges	Ja
	- brandweerrechten	Ja
15.33 Wet Milieubeheer	Afvalstoffenheffing	Ja

Jaarlijks worden de diverse belastingverordeningen bij de begrotingsbehandeling vastgesteld. De vigerende verordeningen zijn vastgesteld door de Raad op 10 november 2008 (OZB op 18 december 2009).

Van de verschillende heffingen in onze gemeente treft u hierna een korte beschrijving aan.

Onroerende zaakbelastingen (OZB)

De OZB wordt geheven van eigenaren en gebruikers van alle in de gemeente gelegen niet-woningen en van eigenaren van alle in de gemeente gelegen woningen. De OZB wordt vanaf 2009 berekend naar een percentage van de waarde van de onroerende zaak. Tot en met 2008 toe werd gewerkt met eenheden van € 2500,00.

Voor de OZB geldt nog een zogenaamde macronorm. Het Rijk wil dat de gemeenten gezamenlijk de OZB opbrengst niet meer dan 4,99% (2009) laten stijgen. In geval van overschrijding van de macronorm kan het Rijk ingrijpen via correctie van het volume van het gemeentefonds.

Voor het bepalen van de te hanteren percentages voor de berekening van de OZB is de waardeontwikkeling van belang. Zoals bekend vindt de waardebepaling thans jaarlijks plaats. De uitkomsten daarvan zijn ieder jaar pas eind oktober of begin november bekend. Gelet op dit gegeven en de uit te voeren rekenexercities om de nieuwe percentages te bepalen, zal besluitvorming voortaan in de decemberraad plaatsvinden.

Baatbelasting

De baatbelasting is een bestemmingsbelasting, waarbij lasten van voorzieningen worden omgeslagen over de door die voorzieningen gebate onroerende zaken. De belasting kan niet worden geheven als de lasten via een andere weg worden verhaald, bijvoorbeeld door een privaatrechtelijke overeenkomst. De baatbelasting wordt in Nederland vaak gebruikt bij grote infrastructurele projecten, bijvoorbeeld:

- riolering buitengebied;
- herinrichting binnenstad.

In de gemeente Noordenveld is op dit moment nog één baatbelasting van toepassing; de baatbelasting Noordstukken. In dit geval betrof de voorziening de verharding van een gedeelte van de zandweg Noordstukken, gelegen tussen de Eenerstraat en de Westerstukkenweg / Wiltenkamp. De belasting belooft een periode van 30 jaar, het eerste heffingsjaar was 1985 en het laatste heffingsjaar is 2014. De belastingplichtige, eigenaar van de gebate onroerende zaak kan de belasting afkopen. De meeste eigenaren hebben hier gebruik van gemaakt. Jaarlijks worden nog een gering aantal aanslagen opgelegd.

Forensenbelasting

Via de forensenbelasting kunnen de recreatiewoningen en zogenaamde "tweede woningen" worden belast. De belasting wordt geheven van natuurlijke personen, die zonder in de gemeente hoofdverblijf te hebben, er op meer dan 90 dagen van het belastingjaar voor zich of hun gezin een gemeubileerde woning beschikbaar houden. De forensenbelasting heeft niets te maken met het woon-werkverkeer. Van belang is dat de recreatiewoning ter beschikking staat. Of ook daadwerkelijk verblijf plaatsvindt als ook de duur van het verblijf, zijn niet van invloed op de forensenbelasting.

De gedachte achter de forensenbelasting is dat de woonforens, aangezien hij een zekere duurzame band met de gemeente heeft, een bijdrage moet leveren aan de gemeentelijke kas. Dat geldt uiteraard voor iedere inwoner. Maar voor iedere inwoner die is ingeschreven in het bevolkingsregister krijgt de gemeente van het Rijk een bedrag uit het Gemeentefonds. Voor de woonforens - die doorgaans in het bevolkingsregister van een andere gemeente is ingeschreven - krijgt zij dit echter niet. De forensenbelasting is dus in beginsel een vorm van compensatie voor het missen van een uitkering uit het Gemeentefonds voor de forens.

Toeristenbelasting

Dit betreft een directe belasting voor het houden van verblijf met overnachtingen binnen de gemeente in hotels, pensions, vakantieonderkomens, mobiele kampeeronderkomens, niet beroepsmatig verhuurde ruimten en op vaste standplaatsen tegen vergoeding in welke vorm dan ook door personen die niet in het persoonsregister van de gemeente zijn opgenomen.

Hondenbelasting

De belasting wordt geheven van houders van honden. Via het aangiftebiljet hondenbelasting of telefonisch kan de burger wijzigingen van het aantal honden aan de gemeente door te geven. Voor het up to date houden van het bestand is het wenselijk om controles in het veld uit te voeren. Of de hondenbelasting in de nabije toekomst nog blijft bestaan is enigszins onzeker.

De Stuurgroep verkenning decentraal belastinggebied, beter bekend als de Commissie Eenhoorn, heeft in haar rapport onder meer geadviseerd de hondenbelasting met ingang van 2008 af te schaffen. De commissie was ingesteld vanwege de brede kritiek op de plannen van het kabinet rond de onroerende zaakbelastingen. De afschaffing is niet doorgegaan, maar de hondenbelasting is in menig gemeente jaarlijks een discussiepunt. Binnen Drenthe zijn we de enige gemeente die de deze belasting heft. Overigens kennen van de 441 gemeenten 317 gemeenten een hondenbelasting.

Rioolheffing

Naar aanleiding van het in werking treden van de Wet verankering en bekostiging van gemeentelijke watertaken is heffing van het huidige rioolrecht vanaf 2010 niet meer mogelijk. In plaats van rioolrecht moet de gemeente vanaf 1 januari 2010 overgaan tot invoering van de rioolheffing. Ook bij de nieuwe heffing (artikel 228a Gemeentewet) geldt dat de geraamde opbrengsten niet hoger mogen zijn dan de geraamde kosten. Belangrijk verschil is echter dat de nieuwe verbrede rioolheffing niet het karakter heeft van een individuele dienstverlening zoals dat bij het huidige rioolrecht wel het geval is. De verbrede zorgplicht is gericht op collectieve maatregelen. Gemeenten krijgen een sterkere regierol in het omgaan met regenwater in bebouwd gebied en het aanpakken van stedelijke grondwaterproblemen. Om de taakverbreding te kunnen financieren wordt het huidige rioolrecht dus omgevormd tot een bredere rioolheffing.

Alle kosten die gemaakt worden ter nakoming van de (nieuwe) zorgplichten kunnen worden verhaald op de burgers en bedrijven. Dit betekent dat gemeenten het individuele profijt van de nieuwe rioolheffing niet meer hoeven aan te tonen, zoals dat wel het geval is bij rioolrecht. Dit impliceert dat het beginsel "de vervuiler betaalt" niet meer maatgevend is.

De nieuwe heffing moet zo goed mogelijk voldoen aan de volgende 3 belangrijkste criteria:

- De heffing moet het karakter van de nieuwe rioolheffing verwoorden. De gemeente levert diensten op het gebied van afvoeren van afval- en hemelwater en zorgt voor een leefbare situatie met betrekking tot grondwater. Deze kosten moeten verhaald worden op de belastingplichtigen die van deze diensten het genot hebben.
- De heffing moet uitvoerbaar zijn. De perceptiekosten en uitvoeringskosten moeten zo laag mogelijk zijn zodat de burger niet gaat betalen voor een onwerkbaar systeem. Dit is niet te beargumenteren richting burger en niet efficiënt.
- De heffing moet evenredig zijn. Hoe groter het genot, hoe hoger de heffing.

Deze 3 criteria hebben tot de volgende keuzes geleid:

- De WOZ-waarde als heffingsmaatstaf voldoet het beste aan de hierboven gestelde eisen. De WOZ-waarden worden hiervoor in waardeklassen ingedeeld.
- Heffen van eigenaren is de meest logische keuze. Zij worden de belastingplichtige.
- Heffing van alle gebouwde eigendommen welke profiteren van de door de gemeente geleverde diensten, sluit goed aan bij de wensen waaraan de nieuwe heffing moet voldoen. De keuze voor dit belastbare feit is het beste te onderbouwen richting burgers.

De Raad heeft op 26 augustus 2009 besloten tot de invoering van een rioolheffing van eigenaren. Alle gebouwde eigendommen welke profiteren van de door de gemeente geleverde diensten, worden in de heffing betrokken. De hoogte van de heffing wordt afhankelijk gesteld van de WOZ-waarde.

Reinigingsheffingen (afvalstoffenheffing en reinigingsrechten)

De gemeente heeft een wettelijke plicht tot de inzameling van huishoudelijk afval. De kosten die de gemeente daarvan heeft, kunnen óf door een afvalstoffenheffing óf door een reinigingsrecht verhaald worden op de aanbieder van het afval. In beide gevallen mogen de begrote opbrengsten de begrote kosten niet overschrijden.

Elementair verschil is dat het reinigingsrecht een retributie is, die alleen geheven kan worden als de individuele dienst (inzameling) feitelijk wordt afgenomen. Als nooit afval wordt aangeboden, kan dus geen reinigingsrecht worden geheven. Reinigingsrecht kan worden geheven zowel voor de inzameling van huishoudelijk als van bedrijfsafval.

De afvalstoffenheffing wordt niet in de gemeentewet geregeld, maar in artikel 15.33 Wet milieubeheer. De afvalstoffenheffing is een bestemmingsheffing met een belastingkarakter. Hij kan alleen worden geheven voor de inzameling van huishoudelijk afval. Iedere gebruiker van een perceel waar regelmatig huishoudelijk afval kan ontstaan, is aan de heffing onderworpen. Ook als nooit afval wordt aangeboden, kan dus toch een afvalstoffenheffing worden geheven. Als er echter geen huishoudelijke afvalstoffen op een bepaald perceel kunnen ontstaan, kan geen afvalstoffenheffing worden geheven. Uiteraard is de heffing ook niet terecht indien de gemeente niet aan haar inzamelingsverplichting voldoet. Overigens geldt de inzamelingsplicht niet buiten de voor het openbaar rijverkeer openstaande en voor de ter plaatse gebruikte vuilniswagens toegankelijke wegen. Onder bepaalde voorwaarden kunnen clusterplaatsen worden aangewezen,

alwaar de containers opgesteld moeten worden om geleegd te worden of op andere wijze voorzieningen worden getroffen voor het aanbieden van afval.

Lijkbezorgingsrechten (begraafrechten)

Op basis van de verordening worden rechten geheven voor het gebruik van de begraafplaatsen en voor het door de gemeente verlenen van diensten in verband met de begraafplaatsen.

Marktgelden

Onder de naam marktgelden worden rechten geheven over het ter beschikking stellen van een standplaats voor het uitoefenen van de markthandel en daarmee verband houdende handelingen en/of het gebruik van verstrekte hulpmiddelen.

Leges

Onder de naam "leges" worden een aantal verschillende rechten geheven ter zake van het genot van door of vanwege het gemeentebestuur verstrekte diensten.

Brandweerrechten

Op basis van de verordening worden rechten geheven:

- a. voor het gebruik overeenkomstig de bestemming van voor de openbare dienst bestemde bezittingen van de gemeentelijke brandweer of van voor de openbare dienst bestemde werken of inrichtingen die bij de gemeentelijke brandweer in beheer of in onderhoud zijn;
- b. voor het genot van door de gemeentelijke brandweer verstrekte diensten.

4. De kostendekking van de heffingen

In artikel 229b van de Gemeentewet wordt de kostendekking nader toegelicht. De laatste volzin van het eerste lid bevat de belangrijkste eis omtrent de kostendekking.

1. In verordeningen op grond waarvan rechten als bedoeld in artikel 229, eerste lid, onder a en b, worden geheven, worden de tarieven zodanig vastgesteld dat de geraamde baten van de rechten niet uitgaan boven de geraamde lasten ter zake.

2. Onder de in het eerste lid bedoelde lasten worden mede verstaan:

a. bijdragen aan bestemmingsreserves en voorzieningen voor noodzakelijke vervanging van de betrokken activa;

b. de omzetbelasting die ingevolge de Wet op het BTW-compensatiefonds recht geeft op een bijdrage uit het fonds.

Er zijn twee soorten gemeentelijke heffingen: belastingen en bestemmingsheffingen, ook wel retributies of rechten genoemd. De opbrengst uit belastingen komt terecht in de algemene middelen van de gemeenten en is vrij besteedbaar. Het vaststellen van de tarieven is vooral een bestuurlijk proces, er gelden in principe geen maxima.

De opbrengst uit een bestemmingsheffing wordt gebruikt om de kosten te dekken van de voorziening waarvoor de heffing bestaat. De Gemeentewet bepaalt dus dat de geraamde baten van bestemmingsheffingen niet hoger mogen zijn dan de geraamde lasten. Er mag dus geen winst worden gemaakt. Deze eis geldt voor de geraamde baten en lasten. De feitelijke kostendekking kan - achteraf gezien - incidenteel wel hoger zijn dan honderd procent. Er kan om verschillende redenen verschil ontstaan tussen ramingen en de werkelijke kosten en inkomsten. De opbrengst uit een bestemmingsheffing kan bijvoorbeeld fluctueren. Hier kan in ramingen maar beperkt rekening mee worden gehouden. De wettelijke eis van maximaal kostendekkende tarieven geldt alleen voor ramingen. De gemeente moet wel kunnen aantonen dat ramingen realistisch zijn. Hiervoor kan de feitelijke kostendekking worden gebruikt. De geraamde kostendekking is dus van belang wegens de Gemeentewet, de feitelijke kostendekking is van belang omdat daarmee wordt aangegeven hoeveel algemene middelen worden ingezet om de kosten te dekken.

De gemeente Noordenveld hanteert de volgende bestemmingsheffingen:

- Reinigingsheffing (afvalstoffenheffing en reinigingsrecht)
- Rioolrecht (miv 2010 rioolheffing)
- Lijkbezorgingsrechten
- Marktgeden
- Leges (bouwleges en secretarieleges)
- Brandweerrechten

Reinigingsheffing en rioolrecht

De bestemmingsheffingen met een hoge opbrengst worden jaarlijks vastgesteld op basis van geraamde kosten. Tarieven van bestemmingsheffingen met een lage opbrengst worden trendmatig verhoogd. Reinigingsheffingen en rioolrecht zijn bijvoorbeeld bestemmingsheffingen met een hoge opbrengst. Voor deze heffingen geldt als uitgangspunt kostendekking.

Bouwleges

Voor de bouwleges is dit eveneens het uitgangspunt. Doordat de opbrengst uit de bouwleges afhankelijk is van het aantal aanvragen en de omvang van de bouwplannen, varieert de feitelijke kostendekking van jaar tot jaar. Wanneer in een jaar vergunningen worden verstrekt voor grote bouwprojecten, kunnen de opbrengsten uit de bouwleges feitelijk meer dan kostendekkend zijn. Wanneer vooral aanvragen voor kleine projecten binnenkomen zijn de inkomsten niet kostendekkend. Dit komt doordat er relatief veel tijd nodig is voor de verwerking van een aanvraag voor een klein project. Het is lastig om rekening te houden met fluctuaties wanneer de kosten worden geraamd. De feitelijke kostendekking zal bij bouwleges vaak afwijken van de geraamde kostendekking. Omdat de opbrengst relatief laag is, is het efficiënt om de tarieven jaarlijks trendmatig te verhogen, zoals de gemeente doet. Het is van belang dat de gemeente wel een dossier kan overleggen waaruit blijkt dat de wettelijke grens van kostendekking niet is overschreden. Het beleid ten aanzien van de tarieven wordt dan transparanter. In het rapport "Kostentoerekening en kostendekking van gemeentelijke heffingen in Noordenveld" van het Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden (COELO) in opdracht van de rekenkamercommissie van de gemeente Noordenveld is de aanbeveling opgenomen om voor meerdere jaren bij te houden wat de feitelijke kosten en inkomsten zijn. In de Voorjaarsnota 2008 is een uitgebreide beschouwing met betrekking tot de bouwleges opgenomen.

Secretarieleges

Het geheel van de secretarieleges bestaat uit een uitgebreide lijst met tarieven. Deze worden ieder jaar trendmatig verhoogd, voor zover ze niet (deels) door het rijk worden vastgelegd. Net als bij de bouwvergunningen zijn de opbrengsten van de secretarieleges afhankelijk van het aantal aanvragen. Het is daardoor ook voor de secretarieleges lastig te ramen wat de kosten en inkomsten zullen zijn. Wanneer tarieven niet kostendekkend zijn dan moet hier immers geld op worden toegelegd uit de algemene middelen. Dit hoeft geen probleem te zijn. Voor een aantal tarieven heeft de betaalbaarheid een grotere prioriteit dan de kostendekkendheid. Bij de secretarieleges geldt daarnaast dat het effect van het instellen van nieuwe tarieven op de kostendekking bekeken moet worden. De opbrengsten kunnen hierdoor immers stijgen. Voor de secretarieleges geldt net als voor de bouwleges dat de gemeente voor meerdere jaren bij moet houden wat de feitelijke kostenontwikkeling is. Dit komt de transparantie ten goede en het maakt eventueel bijsturing mogelijk.

Lijkbezorgingsrechten

Het onderhouden van begraafplaatsen is relatief duur in een gemeente als Noordenveld. Er zijn veel kernen met een begraafplaats. Bij de bepaling van de tarieven voor de lijkbezorgingsrechten werd gestreefd naar kostendekkende tarieven. In 2005 is, naar aanleiding van onder meer een landelijke discussie over de ontwikkelingen van de grafrechten, uitgebreid gekeken naar de kostentoerekening van de lijkbezorgingsrechten in Noordenveld. Eind 2005 is besloten tot een nieuw model voor de tariefopbouw van de lijkbezorgingsrechten. Er is op basis van dit onderzoek beleid geformuleerd ten aanzien van de bepaling van de tarieven. Er wordt onderscheid gemaakt tussen diensten die de gemeente verleent, en grafrechten. De tarieven van diensten die de

gemeente verleent rond begrafenissen en crematies worden kostendekkend vastgesteld. De grafrechten worden niet kostendekkend vastgesteld: het groenonderhoud wordt bekostigd uit de algemene middelen. Andere kosten worden wel gedekt uit de grafrechten. Doordat uitgebreid is gekeken naar de kostendekkendheid heeft de gemeente nu zicht op de kosten en baten ten aanzien van de lijkbezorging. Omdat de opbrengst uit deze rechten beperkt is, worden de tarieven jaarlijks trendmatig verhoogd. Voor de lijkbezorgingsrechten geldt net als voor de leges dat de inkomsten jaarlijks kunnen wisselen. Om zicht te blijven houden op de feitelijke kostendekkendheid is het zinvol de inkomsten- en kostenontwikkeling voor meerdere jaren hierin te betrekken.

Marktgelden

Met de marktgelden worden de kosten van weekmarkten en jaarmarkten gedekt. De tarieven worden jaarlijks trendmatig verhoogd. De opbrengsten uit de marktgelden dekken de kosten echter niet. Het streven is wel gericht op kostendekkendheid echter de gemeente betreft bij de tariefstelling de tarieven in andere gemeenten, omdat standhouders kunnen uitwijken. Ook hier geldt dat de betaalbaarheid een grotere prioriteit heeft dan de kostendekkendheid.

Brandweerrechten

De opbrengst uit brandweerrechten is te verwaarlozen. In de praktijk komt het nauwelijks voor dat de brandweer dienstverlenend optreedt, waarvoor kosten in rekening worden gebracht. Voor repressief optreden bij brand en hulpverlening kunnen geen kosten in rekening worden gebracht. Niet alle in de verordening opgenomen tarieven zijn kostendekkend.

5. Het tarievenbeleid

Jaarlijks stelt de Raad de belastingverordeningen met daarin opgenomen de tarieven voor het volgende begrotingsjaar vast. In onderstaande tabel staan het huidige beleid en de aspecten die een rol spelen bij het bepalen van de verschillende tarieven.

Heffing	Huidig beleid	Aspecten
Afvalstoffenheffing	100% kostendekkend	maximaal 100% kostendekkend, afronding
Brandweerrechten	deels kostendekkend	maximaal 100% kostendekkend, afronding
Forensenbelasting	vrij in te vullen	inflatie, regionale afstemming, afronding
Hondenbelasting	vrij in te vullen	inflatie, speciaal doel
Leges (bouwleges)	92% kostendekkend	maximaal 100% kostendekkend
Leges (secretarieleges)	divers	maximaal 100% kostendekkend, rijksbeleid, afronding
Lijkbezorgingsrechten	deels kostendekkend	Maximaal 100% kostendekkend, betaalbaarheid deels bekostiging uit algemene middelen, afronding
Marktgeden	niet kostendekkend	maximaal 100% kostendekkend, betaalbaarheid, concurrentie, afronding
OZB	vrij in te vullen	inflatie, macro norm
Reinigingsrechten	100% kostendekkend	maximaal 100% kostendekkend, afronding
Rioolrecht / Rioolheffing	100% kostendekkend	maximaal 100% kostendekkend, Gemeentelijk Riolerings Plan (GRP), afronding
Toeristenbelasting	vrij in te vullen	inflatie, regionale afstemming

Inflatie

De inflatiecorrectie waarmee gewerkt wordt, is een correctie die jaarlijks in de begroting wordt doorgevoerd op de baten en lasten en vindt zijn oorsprong in het te verwachten loon- en prijspeil.

Afronding

De meeste tarieven in de verordeningen leges, lijkbezorgingsrechten en marktgeden worden afgerond op 5 eurocent of op hele euro's.

Regionale afstemming

Bij de forensen- en toeristenbelasting is sprake van afstemming binnen de regio. Ook bij de leges vinden vergelijkingen plaats met tarieven van omliggende gemeenten. De gemeente heeft voor de toeristenbelasting ingestemd met de uniforme tarievenstructuur zoals die door het Recreatieschap Drenthe wordt nagestreefd. De huidige afspraak belooft de periode 2008 tot en met 2011. Het voordeel is dat de recreatieondernemers al in een vroeg stadium kunnen worden geïnformeerd over de kosten van de toeristenbelasting in de komende jaren. Zij sluiten namelijk al in een vroegtijdig stadium overeenkomsten af voor het volgende jaar met hun klanten.

Kostendekking

In het algemeen mogen de tarieven maximaal 100% kostendekkend zijn. De mate van kostendekking is een politieke keuze.

Rijksbeleid

Het Rijk schrijft voor bepaalde gemeentelijke diensten een vastgesteld of maximum tarief voor. Dat geldt met name voor ID-kaarten, paspoorten en dergelijke.

Speciale doelen

Officieel zijn de honden- en toeristenbelasting zogenaamde algemene belastingen. De belastingopbrengsten komen ten goede van de algemene middelen. De opbrengsten worden niet aangewend voor specifiek deze begrotingsposten of speciale doelen. Dat is een politieke keuze.

Jaarlijks in de voorjaarsnota worden voorstellen gedaan over trendmatige verhogingen en eventuele andere wijzigingen in de tarieven. De lokale doelheffingen worden zoveel mogelijk 100% kostendekkend geheven. Voor de berekening van het kostendekkende tarief mag (moet) worden uitgegaan van de kosten inclusief BTW. De gemeente krijgt de betaalde BTW weliswaar terug uit het BTW compensatiefonds, maar hier staat tegenover dat de algemene uitkering is verlaagd. Opdat voor de gemeenten bovenstaande macro-economisch gezien budgettair-neutraal verloopt, mogen (moeten) gemeenten de tarieven voor de afvalstoffenheffing en de rioolrechten dus inclusief BTW-kosten blijven berekenen.

Voor die leges waarvoor wettelijke maxima gelden en de kostprijsberekening hoger ligt, zullen de tarieven worden vastgesteld op de wettelijk maxima.

De tarieven voor de rioolrechten / rioolheffing zijn gebaseerd op het Gemeentelijk Riolerings Plan (GRP), welke periodiek wordt geactualiseerd.

De tarieven voor de afvalstoffenheffing zijn gebaseerd op de geschatte kosten van het komende jaar. Indien en voor zover de totale opbrengsten van de rioolrechten respectievelijk de afvalstoffenheffing hoger zijn dan de totale kosten (verhoogd met de bijbehorende BTW) zal het meerdere worden toegevoegd aan de reserve rioolrechten respectievelijk de reserve afvalstoffenheffing. Indien de opbrengsten lager zijn dan de kosten zal het verschil worden onttrokken aan de betreffende reserve.

Tariefdifferentiatie

Dit onderwerp staat niet apart vermeld in de voorgaande tabel, maar speelt toch een rol in alle heffingen van de gemeente Noordenveld. We mogen stellen dat de belastingtarieven van de gemeente Noordenveld in hoge mate gedifferentieerd zijn. In het volgende overzicht is dit weergegeven.

Heffing	Tariefdifferentiatie
Afvalstoffenheffing	één- en meerpersoonshuishoudens
Brandweerrechten	soort dienstverlening
Forensenbelasting	waardeklassen afhankelijk van de WOZ waarde
Hondenbelasting	eerste, tweede en volgende hond, kennel
Leges (bouwleges)	bouwkosten
Leges (secretarieleges)	soort dienstverlening
Lijkbezorgingsrechten	soort dienstverlening
Marktgeden	streckende, vierkante meters, overig
OZB	woningen / niet-woningen
Reinigingsrechten	per container
Rioolrechten / Rioolheffing	waterverbruik / waardeklassen afhankelijk van de WOZ waarde, waterverbruik
Toeristenbelasting	tarief per persoon per overnachting, forfaitaire tarieven voor vaste staanplaatsen

6. De lokale lastendruk

De lokale lastendruk wordt bepaald aan de hand van de tarieven OZB, afvalstoffenheffing en rioolrechten en is gebaseerd op door de gemeenteraad voor 2009 vastgestelde tarieven. Het Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden (COELO) van de Rijksuniversiteit Groningen brengt jaarlijks de lokale lasten van gemeenten in kaart.

Woonlasten 2009 gemeente Noordenveld	
Eénpersoonshuishouden	596
Meerpersoonshuishouden	645
Rangnummer meerpersoonshuishouden	195
OZB	
Tarief eigenaren woningen (%)	0,0774
Tarief gebruikers niet-woningen (%)	0,0888
Tarief eigenaren niet-woningen (%)	0,1110
Reinigingsheffing woningen	
Tarief éénpersoonshuishouden	190
Tarief meerpersoonshuishouden	239
Kwijtschelding	ja
Kwijtscheldingsnorm (%)	100
Rioolrecht/heffing woningen	
Tarief gebr. éénpersoonshuishouden	208
Tarief gebr. meerpersoonshuishouden	208
Tarief eigenaar	0
Kwijtschelding gebruiker	ja
Kwijtscheldingsnorm (%)	100
Heffingskorting	
Bedrag	0,00

Alle bedragen zijn in euro's tenzij anders vermeld. Voor de OZB is uitgegaan van een gemiddelde waarde van € 243.000,00. In enkele gemeenten wordt op een of meer aanslagen nog een heffingskorting verleend. Het rangnummer meerpersoonshuishouden geeft aan welke positie onze gemeente landelijk inneemt. In totaal zijn 457 gemeenten waaronder een aantal stadsdelen met elkaar vergeleken.

In de navolgende tabellen worden de tarieven en de belastingdruk in onze gemeente vergeleken met de andere Drentse gemeenten.

Overzicht tarieven en percentages (OZB) 2009 Drentse gemeenten

Gemeente	Afvalst. heffing meerpersoons	Rioolrecht	OZB eigenaar won / niet-won	OZB gebruiker niet-woning
Aa en Hunze	€ 257,00 (7)	€ 196,00 (6)	0,08340 / 0,15070 (9)	0,10410
Assen	€ 258,00 (6)	€ 175,00 (7)	0,10670 / 0,20220 (5)	0,15820
Borger-Odoorn	€ 181,00 (12)	€ 128,00 (11)	0,14420 / 0,14420 (2)	0,11190
Coevorden	€ 279,00 (2)	€ 145,00 (9)	0,12590 / 0,12590 (3)	0,10090
Emmen	€ 274,00 (4)	€ 62,00 (12)	0,15180 / 0,23410 (1)	0,19210
Hoogeveen	€ 275,00 (3)	€ 145,00 (10)	0,11000 / 0,18300 (4)	0,13600
Meppel	€ 282,00 (1)	€ 164,00 (8)	0,09100 / 0,17700 (6)	0,14100
Midden-Drenthe	€ 248,00 (8)	€ 199,00 (4)	0,08560 / 0,15040 (7)	0,12080
Noordenveld	€ 239,00 (9)	€ 208,00 (2)	0,07744 / 0,11097 (11)	0,08877
Tynaarlo	€ 238,00 (10)	€ 199,00 (5)	0,07890 / 0,08990 (10)	0,07190
Westerveld	€ 274,00 (5)	€ 226,00 (1)	0,07260 / 0,07260 (12)	0,05760
De Wolden	€ 226,00 (11)	€ 203,00 (3)	0,08500 / 0,08500 (8)	0,06750
Gemiddeld	€ 253,00	€ 171,00	0,10105 / 0,14383	0,11256

Tussen haakjes de positie op de Drentse lijst, voor de OZB de positie van eigenarenpercentage voor woningen

Overzicht woonlasten 2009 Drentse gemeenten (bron: Coelo atlas 2009)

Gemeente	Woonlasten	Vergelijk Landelijk	Vergelijk Drenthe
Aa en Hunze	€ 673,00	260	3
Assen	€ 624,00	147	10
Borger-Odoorn	€ 624,00	148	11
Coevorden	€ 688,00	292	2
Emmen	€ 661,00	238	5
Hoogeveen	€ 630,00	161	9
Meppel	€ 639,00	179	7
Midden-Drenthe	€ 637,00	176	8
Noordenveld	€ 645,00	195	6
Tynaarlo	€ 617,00	131	12
Westerveld	€ 688,00	291	1
De Wolden	€ 670,00	251	4
Gemiddeld	€ 648,00		

Lastendruk niet-woningen

Voor niet-woningen is het moeilijker om een beeld te schetsen van de belastingdruk, aangezien de vele onderzoeken zich voornamelijk richten op de belastingdruk voor woningen. In de tabel met OZB percentages zijn ook de niet-woningen betrokken. Voor zowel het eigenarenpercentage als het gebruikerspercentage neemt Noordenveld een 9^e plaats in op de ranglijst van 12 Drentse gemeenten.

7. Het kwijtscheldingsbeleid

Kwijtschelding algemeen

Kwijtschelding van belasting kan worden verleend indien men niet in staat is anders dan met buitengewoon bezwaar de belastingaanslag geheel of gedeeltelijk te betalen. Van buitengewoon bezwaar is in het algemeen sprake indien de middelen om een belastingaanslag te betalen ontbreken en ook niet binnen afzienbare tijd kunnen worden verwacht. Daarnaast kunnen zich ook andere omstandigheden voordoen die meebrengen dat betaling van de aanslag redelijkerwijs niet kan worden gevorderd. Om de rechtszekerheid en rechtsgelijkheid voor elke burger te waarborgen, is er een landelijk geldend kwijtscheldingsbeleid ontwikkeld en vastgelegd in de "Uitvoeringsregeling Invorderingswet 1990".

Vroeger waren de normen tamelijk streng, maar sinds 1 januari 1995 zijn de normen verruimd. Deze verruiming bestond uit een verhoging van de kosten van bestaan van 90% naar maximaal 95% van de bijstandsuitkeringen. Met ingang van 1 januari 1997 is de kwijtscheldingsnorm uiteindelijk tot 100% opgetrokken. Verreweg de meeste gemeenten hanteren de maximale kwijtscheldingsnorm. In de praktijk betekent dit dat huishoudens met een minimumloon voor kwijtschelding in aanmerking komen, mits zij de vermogenstoets doorstaan.

Met ingang van 2004 voert het waterschap Noorderzijlvest (thans Hefpunt voor belastingen van waterschappen en gemeenten) de kwijtscheldingsregeling uit voor onze gemeente.

Evaluatie 2008

Soort procedure	Beslissing	Aantal
Verkort*	Volledig toegekend	195
Normaal	Volledig toegekend	175
	Gedeeltelijk toegekend	26
	Afwijzing	137
	Totaal aantal beoordeelde aanvragen	533

*Voor mensen met een AOW uitkering of WWB-uitkering van de ISD aan wie in de voorgaande drie jaren kwijtschelding is verleend, is een vereenvoudigd formulier ontwikkeld waarop moet worden aangegeven of de situatie ten opzichte van het voorgaande jaar gewijzigd is. Wanneer dit niet het geval is, wordt kwijtschelding verleend na een check door de ISD of de mensen met een WWB-uitkering in hun bestand voorkomen. Wanneer er wijzigingen optreden moet het uitgebreide formulier worden ingevuld. Eens per 5 jaar worden alle gegevens aan aanvrager gevraagd om het bronbestand zuiver te houden.

Afwijzing (zie tabel) heeft plaatsgevonden op grond van:

- onvolledige informatie	15
- inkomen- en vermogenssituatie	31
- inkomenssituatie	57
- vermogenssituatie	34
totaal	137

8. De Invordering

Betaling via acceptgirokaarten en automatische incasso

Afhankelijk van het aanslagbedrag kan de gecombineerde aanslag van de gemeente Noordenveld voldaan worden in twee of acht termijnen. De bedragen waar het om gaat zijn:

Aanslagbedrag	Machtiging	Aantal betalingstermijnen
hoger dan € 2000,00	n.v.t.	twee
lager of gelijk aan € 2000,00	nee	twee
	ja	acht

In de gemeente Noordenveld heeft 60% van de belastingplichtigen een machtiging tot automatische incasso afgegeven. Door de belastingplichtige de mogelijkheid te geven zijn/haar aanslag over acht termijnen te betalen, lijdt de gemeente Noordenveld renteverlies. Dit renteverlies weegt echter op tegen de klantvriendelijkheid voor de burger.

De bovengrens voor een automatische incasso is in het verleden ingesteld om bedrijven indirect hiervoor uit te sluiten. Het is namelijk niet de bedoeling dat commerciële instellingen voordelen trekken van een lange betalingstermijn, terwijl de gemeente hierdoor renteverlies lijdt.

Ook is er in het verleden een discussie gevoerd om bij automatische incasso te komen tot 12 termijnen. De redenen om daar toen vanaf te zien waren vooral van praktische aard. De gemeente Noordenveld wilde niet meeliften met de nota's voor de nutsvoorzieningen en het werken met een voorlopige en definitieve aanslag zou de perceptiekosten flink opjagen. Deze argumenten zijn nog steeds van kracht.

Betaling na herinnering

Voor het verstrijken van de laatste betalingstermijn wordt de belastingplichtige er aan herinnerd dat de laatste vervaldag van de aanslag nadert.

Betaling na aanmaning

Indien na het verstrijken van de betalingstermijn het verschuldigde bedrag niet of niet volledig is betaald, volgt er een schriftelijke aanmaning. De aanmaning geeft de belastingschuldige veertien dagen om alsnog zijn aanslag, inclusief aanmaningskosten, te betalen. Per jaar worden er gemiddeld 1200 aanmaningen verzonden.

Betaling na dwangbevel

Als er ook na een aanmaning niet wordt betaald, volgt er een dwangbevel. De belastingschuldige moet het verschuldigde bedrag, inclusief dwangbevelkosten, binnen twee dagen betalen. Per jaar worden er ongeveer 350 dwangbevelen betekend. Indien er ook na een dwangbevel niet wordt betaald, dan kan er beslag worden gelegd op salaris, uitkering, roerende of onroerende zaken. Op jaarbasis is dat ongeveer 50 keer het geval.

Betalingsregeling

Als een belastingschuldige de aanslag niet op tijd kan betalen, kan hij/zij vragen om een betalingsregeling. De aanvrager moet de reden aangeven en moet eventueel financiële gegevens overleggen. Jaarlijks wordt voor ongeveer 50 personen een betalingsregeling getroffen.

Niet verder bemoeilijken

Het komt voor dat de belastingschuldige niet voor kwijtschelding in aanmerking komt, maar dat de invordering niet in alle redelijkheid kan worden voortgezet. In deze situatie bestaat de mogelijkheid de belastingschuldige niet verder te bemoeilijken voor de betreffende schuld(en). Het niet verder bemoeilijken zal slechts incidenteel en ingegeven door individuele situaties worden gedaan. Er is in feite sprake van een soort hardheidsclausule. Gemiddeld komt een dergelijke situatie een paar keer per jaar voor.

Oninbaar verklaren

Indien bij de invordering blijkt dat er voor de belastingschuld geen verhaalsmogelijkheden zijn, wordt de vordering oninbaar verklaard. Dit besluit wordt niet aan de belastingschuldige medegedeeld en hij/zij kan aan deze administratieve handeling geen rechten ontlenen, aangezien bij gewijzigde omstandigheden de invorderingsactiviteiten weer kunnen worden opgepakt. Gemiddeld wordt 1% van de totale belastingopbrengst oninbaar verklaard.